

I ara... Però ara, millor que se sàpiga del tot. Tu ja saps que hi ha molta gent que ve a veure'm; m'exposen idees absurdes, m'ofereixen invents, em proposen la mitjanceria en els afers més privats. Hi ha desvagats que només pensen com s'ho faran per a plantar-se davant meu i explicar-me llur pensament. Dues setmanes enrera, m'estava en aquest mateix lloc, fumant en pipa, tranquil i content de tot. Truquen a la porta, m'alço, vaig a obrir i em trobo amb un marxant. Era un home vell, molt especial; duïa un abric de jueu, amb un coll de pell de be. Amb la mà dreta sostenia una gran cartera i amb l'altra esgrimia un barret fort, movent-lo en senyal de reverència. «No necessito res — vaig dir-li—. Tinc planxa elèctrica, màquina d'escriure, estic assegurat. I les truites artificials a base de farines no m'agraden. De manera que si teniu feina i la voleu fer...» Va posar-se el barret i em va mirar fixament: «El que jo us ofereixo, ni ho teniu, ni sospiteu que pugui existir. En poques paraules: voleu salvar el país?» Li vaig dir que sí, i va entrar resoltament a casa meua. Què hauries fet tu?

—No ho sé.
—Aleshores, jo tampoc no sabia què fer. El vell aquell es va treure l'abric, me'l donà perquè li endrecés, i va parar la seva cartera damunt la meua taula de treball. «Sabeu per què us he vingut a trobar a vós?», em preguntà. «Perquè us deveu pensar que tinc temps per perdre». Va riure picardiosament: «Ca! No ho heu pas endevinat. Us he vingut a veure perquè sé que sabeu aprofitar-lo.» Obri la cartera i va treure una capsula d'alumini, una batuta de metall, un llapis, una goma, una brúixola i un full de paper blanc. «Ja en tinc de tot això! — vaig cridar—. Per això, no calia que m'empipéssiu.»

—I què et va contestar?
—Va somriure, i somrient, em digué: «No és pas això el que us ofereixo. Deixeu-me fer». Allisà el paper blanc amb les mans (unes mans fines, de dits estirats) i mirà tota la cambra amb una passada d'ulls. Després, es tragué una cinta mètrica de la butxaca i començà a prendre la mida dels mobles i de les parets; però, a mig fer, es va repensar: «No, no cal que faci tanta feina. De fet, es tracta d'una senzilla demostració. Posarem en joc menys elements». S'assegué a la meua taula i va dibuixar la planta d'aquesta habitació. Ho feia amb molta pulcritud, marcant ben bé els mobles i els accessoris. Veus aquella taula petita?

—La vermella?
—Sí. Doncs damunt d'aquesta taula, abans, hi havia un gerro de faiança. En la part superior de l'armari que hi ha a la teua dreta, hi tenia una peixera, i tota la cambra estava plena de figures i objectes artístics. Coses de les dones, comprens? El vell no va oblidar res, i reproduïa en el seu dibuix la planta de totes les coses. Quan va acabar, em digué: «Bé; ja veieu que això és la planta de la vostra habitació i de les coses que conté, oi?

Doncs ara ve el millor de tot». Amb la brúixola, orientà el dibuix, i després obri la capsula d'alumini, va prendre amb la punta dels dits una mica de la pasta blanca que contenia i la va passar per damunt del paper. «Ja està!» Va respirar a fons. S'arremangà les mànigues de l'americana i prengué amb la mà dreta la batuta de metall. Jo esperava que, d'un moment a l'altre, començaria una requisitòria, de la manera habitual: «Senyores i senyors...» Però no. Digué: «Tal com em veieu, sense moure'm d'ací, tinc un poder *absolut* de destrucció damunt tot el que hi ha representat en la planta». Per demostrar-m'ho, va tocar amb la batuta, en el paper, la projecció del gerro de faiança, i el gerro de debò es va desfer a bocins; va anar repetint l'experiment amb diversos objectes, sempre amb el mateix resultat: la destrucció, sense cap mà visible que els toqués.

—Et devies quedar parat, tu.
—Pse! M'havia fet el pensament que el mateix truc que usava el marxant per a desfer les coses, li serviria després per a refer-les.
—Però no li vas dir res?
—Sí. El vaig agafar pel braç i li vaig preguntar: Vós sou un marxant oriental, oi? — «Sí — em respongué—. Com ho heu conegut?» — «Ho he conegut — dic jo — perquè aquestes coses només les oferiu els marxants orientals. També he conegut que sou un màgic, però la vostra exhibició no m'interessa. Apa, torneu-me les coses tal com estaven i deixeu-me en pau. Va quedar esbalaït. «Tornar les coses tal com estaven? — preguntà—. Això és impossible! No hi ha cap poder humà que pugui fer-ho.» Em vaig enfadar. Vaig agafar-lo d'una grapada i l'anava a treure de casa; però em digué: «Atureu-vos, atureu-vos, que encara no estic llest. El més important ve ara; això que he fet damunt la planta d'un pis, pot fer-se damunt un mapa militar. Compreneu?»

—I el vas comprendre?
—De seguida. Venia a oferir-me aquella màgica perquè l'apliqués a la guerra, i me'n servís per a derrotar el feixisme. Tocant amb la batuta de metall, des del meu despatx, les localitats enemigues, les podria anihilar, obrant amb elles de la mateixa manera que el marxant obrava amb els accessoris de la cambra. Però, en comprendre això, encara em vaig enfadar més. Vaig plegar d'una revolada la cartera i les eines del vell, i les vaig llençar fora de casa. I ell, d'una empenya, seguí les seves coses habitació enllà. Quan des del corredor em dirigí la darrera mirada, li vaig dir: «El que em proposeu, minyó, és un joc brut, i ~~estúpid i sense sentit~~ la guerra sense trampes, amb les mans netes i el cap alt». Se'n va anar corrents, i no l'he vist més.

—Però, home! Aquest marxant és un perill. Imagina't que se'n va a l'altra banda i gira l'enginy contra nosaltres...
—Ca! No t'amoïnis. Els ~~enemics~~ ^{enemics} ~~perdran~~ ^{perdran} la guerra encara que facin miracles.

Pere CALDERS

el nostre país

enemics

"Meridiana" n.º 9